

ВМІСТ ВІТАМІНУ А В ОРГАНІЗМІ САМОК КОРОПІВ, ІКРІ ТА ЛИЧИНКАХ ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО КІЛЬКОСТІ У РАЦІОНІ

І. М. Попик¹, Х. Я. Леськів², Л. І. Понкало¹, О. М. Стефанишин¹, Н. П. Олексюк¹

¹Інститут біології тварин НААН

²Національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького

У статті наведені дані про вплив введення додаткових кількостей вітаміну А до комбікорму для самок коропів шестирічного віку у переднерестовий період на його вміст у плазмі крові, печінці, а також ікрі та личинках риб. Встановлено, що додаткове споживання самками коропів ретинілацетату у кількості 2500 та 5000 ІО/кг корму призводить до вірогідного збільшення вмісту вітаміну А в їх організмі. Додаткова кількість ретинілацетату у комбікормі самок коропа призводить до накопичення вітаміну А в ікрі та личинках коропа, а також до збільшення маси отриманої ікринки та інтенсивнішого росту личинок. Виявлено вищу абсолютну плідність самок коропів, яким додатково згодовували вітамін А у переднерестовий період.

Ріст і репродуктивна функція коропів значною мірою залежить від рівня в його організмі жиророзчинних вітамінів, зокрема вітаміну А [1]. Його дефіцит призводить до зниження резистентності, сповільнення росту та порушення репродуктивної функції, що негативно впливає на рентабельність ставового рибництва [2]. При додаванні вітаміну А до раціону майже всі ознаки дефіциту за декілька тижнів зникають [2]. Особливо важливим у цьому аспекті є забезпечення потреби коропів у період нересту. Доведено, що додаткове введення до раціону коропів вітаміну А сприяє збільшенню його вмісту в організмі [3, 4]. Важливим залишається питання про оптимальний вміст ретинолу у раціоні коропів та його вплив на обмін речовин, ріст і репродуктивну функцію.

У зв'язку з цим, метою досліджень було вивчення впливу різних кількостей вітаміну А (2500 і 5000 ІО/кг) у раціоні самок коропів на його вміст в організмі та отриманого від них потомства.

Матеріали і методи. Дослід проведено на трьох групах самок лускатого коропа (*Cyprinus carpio* L.) шестирічного віку, масою 5,5-6 кг, які вирощувалися у дослідних ставах Львівської дослідної станції Інституту рибного господарства НААН. Температура ставів знаходилася в межах 18–23 °С. Риби першої (I) групи, які споживали стандартний корм, становили контроль. Самкам коропів другої (II) групи до стандартного корму додавали 2500 ІО/кг вітаміну А у вигляді 3,44 % масляного розчину ретинілацетату (ЗАО „Технолог”, м. Умань), а рибам третьої (III) групи — 5000 ІО/кг цього ж вітаміну. Після нересту по п'ять коропів із кожної групи піддавали декапітації. Для біохімічних досліджень у них відбирали зразки крові, печінки, а також ікру та личинки, отримані від них, які розтирали у рідкому азоті і цей гомогенат використовували у подальших дослідженнях. Вміст вітаміну А визначали у досліджуваних зразках методом високоефективної рідинної хроматографії на мікроколунковому хроматографі [5].

Одержані цифрові дані опрацьовували статистично за допомогою програми Microsoft EXCEL. Для визначення вірогідних відмінностей між середніми величинами використовували критерій Стьюдента.

Результати й обговорення. Як бачимо з таблиці 1, додавання до комбікорму риб вітаміну А у формі масляного розчину ретинілацетату суттєво впливало на його вміст в організмі самок коропів. Зокрема, при додатковому введенні вітаміну А спостерігається

збільшення його вмісту у плазмі крові, печінці, ікрі та личинках риби. У плазмі крові коропів II та III груп, яким до раціону додатково вводили, відповідно, 2500 і 5000 Ю масляного розчину ретинілацетату, вміст вітаміну А був, відповідно, в 1,97 і 2,2 раза більший, ніж у коропів I групи, які отримували стандартний комбікорм без додаткової кількості вітаміну А ($p < 0,001$).

Таблиця 1

Вміст вітаміну А в організмі самок коропів, ($M \pm m$, $n=5$)

Групи риби	Досліджувані показники	
	Плазма крові, мкг/мл	Печінка, мкг/г
I	0,37±0,004	32,9±0,94
II	0,73±0,05***	67,5±2,3***
III	0,82±0,01***	87,1±2,5*** °°°

Примітка: У цій і наступній таблицях різниці статистично вірогідні:

* – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$; *** – $p < 0,001$ – порівняно до риби I групи.

° – $p < 0,05$; °° – $p < 0,01$; °°° – $p < 0,001$ – порівняно до риби II групи.

Отримані результати свідчать про те, що збільшення у раціоні коропів вмісту вітаміну А веде до збільшення його вмісту у плазмі крові. Це вказує на пряму залежність між вмістом ретинолу в плазмі крові риби та рівнем його споживання коропами і наявності у кормах.

Аналогічні різниці у вмісті вітамінів А виявлено у печінці самок коропів. При додаванні вітаміну А до їх раціону спостерігається збільшення вмісту ретинолу у печінці риби (табл. 1). Так, їх вміст у печінці коропів II і III груп, яким до раціону додатково вводили, відповідно, 2500 і 5000 Ю вітаміну А, був значно більший, ніж у коропів I групи, які споживали стандартний комбікорм без додаткової кількості ретинілацетату. Зокрема, вміст вітаміну А у печінці коропів II і III груп, відповідно, в 2,1 і 2,6 раза ($p < 0,001$) був більший, порівняно з коропами I групи.

Отримані результати свідчать про накопичення вітаміну А у печінці риби при додатковому введенні його до раціону. Аналогічні дані були отримані іншими авторами при дослідженні впливу згодовування різних доз вітаміну А молоді японської камбали (*Paralichthys olivaceus*) [6].

Результати наших досліджень, представлені на таблиці 2, показали, що додаткове введення вітаміну А у раціон самок у переднерестовий період, впливає на його вміст в ікрі риби, отриманої від них. Зокрема, вміст вітаміну А в ікрі самок коропів II і III груп, які споживали додатково, відповідно, 2500 і 5000 Ю/кг ретинілацетату, вірогідно більший, ніж в ікрі коропів I групи ($p < 0,05-0,001$). Зокрема, вміст вітаміну А в ікрі II і III груп, відповідно, на 36,6 і 83,9 % був більшим, ніж в ікрі I групи.

Таблиця 2

Вміст вітаміну А в ікрі та личинці, ($M \pm m$, $n=5$)

Групи риби	Досліджувані показники	
	Ікра, мкг/г	Личинка, мкг/г
I	0,093±0,005	0,540±0,040
II	0,127±0,01*	1,39±0,16***
III	0,171±0,004*** °°	2,33±0,05*** °°°

Вірогідні різниці виявлено також у вмісті вітаміну А в ікрі риби II і III груп, які додатково споживали, відповідно, 2500 і 5000 Ю ретинілацетату. Зокрема, вміст вітаміну А в ікрі III групи на 34,6 % більший, порівняно з ікрою II групи ($p < 0,01$).

Таким чином, вміст вітаміну А в ікрі коропів залежить від його кількості, яку споживали самки у переднерестовий період, при цьому більша доза ретинілацетату сприяє більшому накопиченню вітаміну А в їх ікрі.

Аналогічну тенденцію вмісту вітамінів А і Е ми встановили в личинках, отриманих від самок коропів, які у переднерестовий період споживали додаткову кількість вітаміну А. Так, вміст вітаміну А у личинках самок II і III груп, які додатково отримували, відповідно, 2500 і 5000 ІО ретинілацетату, був вірогідно більший, ніж у личинках коропів I групи, що споживали стандартний комбікорм ($p < 0,001$). Зокрема, вміст вітаміну А в личинках коропів II і III груп, відповідно, в 2,6 і 4,3 раза більший, ніж у личинках I групи. Отримані результати свідчать про те, що споживання самками у переднерестовий період додаткової кількості ретинілацетату сприяє накопиченню вітаміну А в їх личинках.

Вірогідно більший вміст вітаміну А було виявлено в личинках самок III групи, порівняно з личинками II групи ($p < 0,001$). Зокрема, його вміст у личинках III групи був на 67,6 % більший, ніж у личинок II групи. Таким чином, вміст вітаміну А у личинках самок залежить від його дози у раціоні, який вона споживала у переднерестовий період.

Таким чином, споживання самками у переднерестовий період додаткової кількості ретинілацетату сприяє накопиченню жиророзчинних вітамінів А і Е в ікрі і личинках, отриманих від них. Їх кількість в ікрі і личинках залежить від дози вітаміну А, яку споживали самки.

ВИСНОВКИ

Згодовування самкам коропів додатково вітаміну А дозою 5000 ІО/кг корму призводить до збільшення їх абсолютної плодючості, маси отриманої ікринки та інтенсивнішого росту личинок.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення впливу різних кількостей вітаміну А на імунну систему організму самок коропа.

THE CONTENT OF VITAMIN A IN THE FEMALE CARP ORGANISM, EGGS AND LARVAE, DEPENDING ON THE ITS AMOUNT IN THE DIET

I. N. Popyk, K. J. Leskiv, L. I. Ponkalo, O. M. Stefanyshyn, N. P. Oleksiuk

Institute of Animal Biology of NAAS

SUMMARY

The data about the effect of additional amounts of vitamin A in feed of six years old female carp in before-spawning period on its concentration in the blood, liver, eggs and larvae were presented in the article. It was found that the additional consumption of 2500 and 5000 IU retinyl-acetate leads to the increase vitamin A content in their organism. The additional entering in diet 2500 and 5000 IU retinyl-acetate leads to the accumulation of vitamin A in eggs and larvae carp and the increase a weight of eggs and intensive growth of larvae carp. It was found the higher absolute fecundity of female carp which were fed additionally vitamin A in before-spawning period.

СОДЕРЖАНИЕ ВИТАМИНА А В ОРГАНИЗМЕ САМОК КАРПОВ, ИКРЕ И ЛИЧИНКАХ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ЕГО КОЛИЧЕСТВА В РАЦИОНЕ

И. Н. Попык, К. Я. Леськив, Л. И. Понкало, О. Н. Стефанышин, Н. П. Олексюк

Институт биологии животных НААН

АННОТАЦІЯ

В статье приведены данные о влиянии введения дополнительных количеств витамина А в комбикорм для самок карпов шестилетнего возраста в преднерестовый период на его содержание в плазме крови, печени, а также икре и личинках, полученных от них. Установлено, что дополнительное употребление самками карпов 2500 и 5000 ИО/кг корма ретинилацетата приводит к достоверному увеличению его содержания в их организме. Дополнительное введение ретинилацетата в комбикорм самкам карпа приводит к накоплению витамина А в икре и личинках карпа, а также к увеличению массы полученной икринки и интенсивного роста личинок. Обнаружено высшую абсолютную плодовитость самок карпов, которым дополнительно скармливали витамин А в преднерестовый период.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куртяк Б. М. Жиророзчинні вітаміни у ветеринарній медицині і тваринництві / Б. М. Куртяк, В. Г. Янович. — Львів: Тріада плюс, 2004. — 426 с.
2. Остроумова Н. И. Биологические основы кормления рыб / Н. И. Остроумова. — Санкт-Петербург: Комплекс, 2001. — 372 с.
3. Олексюк Н. П. Видові та сезонні особливості пероксидних процесів і антиоксидантного захисту в організмі ставових риб: автореф. дис. ... канд. біол. наук: 03.00.04 / Олексюк Надія Петрівна. — Львів, 2011. — 19 с.
4. Попик І. М. Вплив різних доз вітаміну А на стан про- і антиоксидантної систем у крові коропа / І. М. Попик // Біологія тварин. — 2012. — Т. 14, № 1–2. — С. 184–187.
5. Визначення вітамінів А і Е у біологічних матеріалах і кормах методом вискоєфективної рідинної хроматографії. Методичні рекомендації / Н. П. Олексюк, Л. Г. Левківська, Г. Г. Денис, Ю. Т. Салига. — Львів, 2007. — 20 с.
6. Dietary vitamin A requirements of juvenile Japanese flounder *Paralichthys olivaceus* / L. N. Hernandez, S. I. Techima, M. Ishikawa et al. // Aquac. Nutr. — 2005. — V. 11. — P. 3–9.